

Frisk og kronisk syk

Klinisk helsepsykologikonferanse 5.-6. mars

Elin Fjerstad

Diakonhjemmet
Sykehus

Pasienten

Sykehistorie

- Barneleddgikt
- Ca 40 kirurgiske inngrep
- Biologisk medisin
- Deformerte ledd og feilstillinger
- Smerter og nedsatt funksjon

Spørsmål om sykdom er viktig for diagnose og rett behandling, men hjelper lite for mestring

Friskehistorie

- Arbeid 100 %
- Gift, to barn, hund og katt
- Interesser: lese, skrive, hagearbeid

Ressurser til å leve godt med kronisk sykdom

God helse ved kronisk sykdom

-engasjert for mennesker

*Helse er
fravær
av
tanker
om
helsen*

Frisk og kronisk syk på samme tid

-engasjert for mennesker

- Gi sykdommen akkurat nok oppmerksomhet til at en får mest mulig ut av livet
- Unngå å la sykdom og symptomer ta all oppmerksomhet
- Balansere etter å kjenne etter og ikke å kjenne etter
- Unngå å legge livet på hylla, men leve det
- Uten støttetanken på at dette går over....

Diakonhjemmet
Sykehus

Somatisk sykdom – psykiske utfordringer

- Leve i nuet når fremtiden er usikker
- Takle kroniske smerter og utmattelse uten å bli deprimert
- Motivere seg for å være aktiv når kroppen er stiv, vond eller utmattet
- Sørge over funksjonen som gradvis går tapt og samtidig se mulighetene
- Bevare god selvfølelse som uføretrygdet.

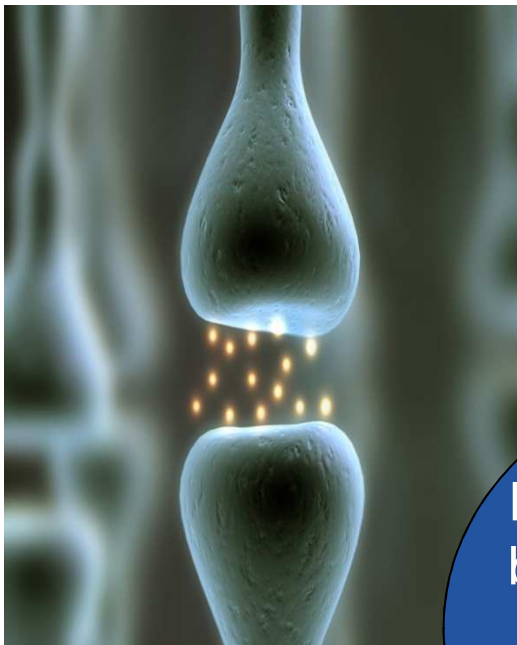
Både fysisk og mental styrke

- Målbevisst
- Motivert
- Viljesterk
- Tåle smerte
- Utholdende
- Styre oppmerksomheten
- Konstruktiv indre dialog

Sykdom og hvordan forholde seg til den

Hvordan er sykdommen?

Hvem er personen?

Risikofaktorer og beskyttelsesfaktorer

Den psykologiske inflammasjonen

Kan gi onde sirkler og føre til angst og depresjon

Mye bekymring, kverning, dårlig selvfølelse, selvkritiske tanker, katastrofetenkning, uhensiktsmessig sykdomsoppfatning/mestring, lav mestringstro

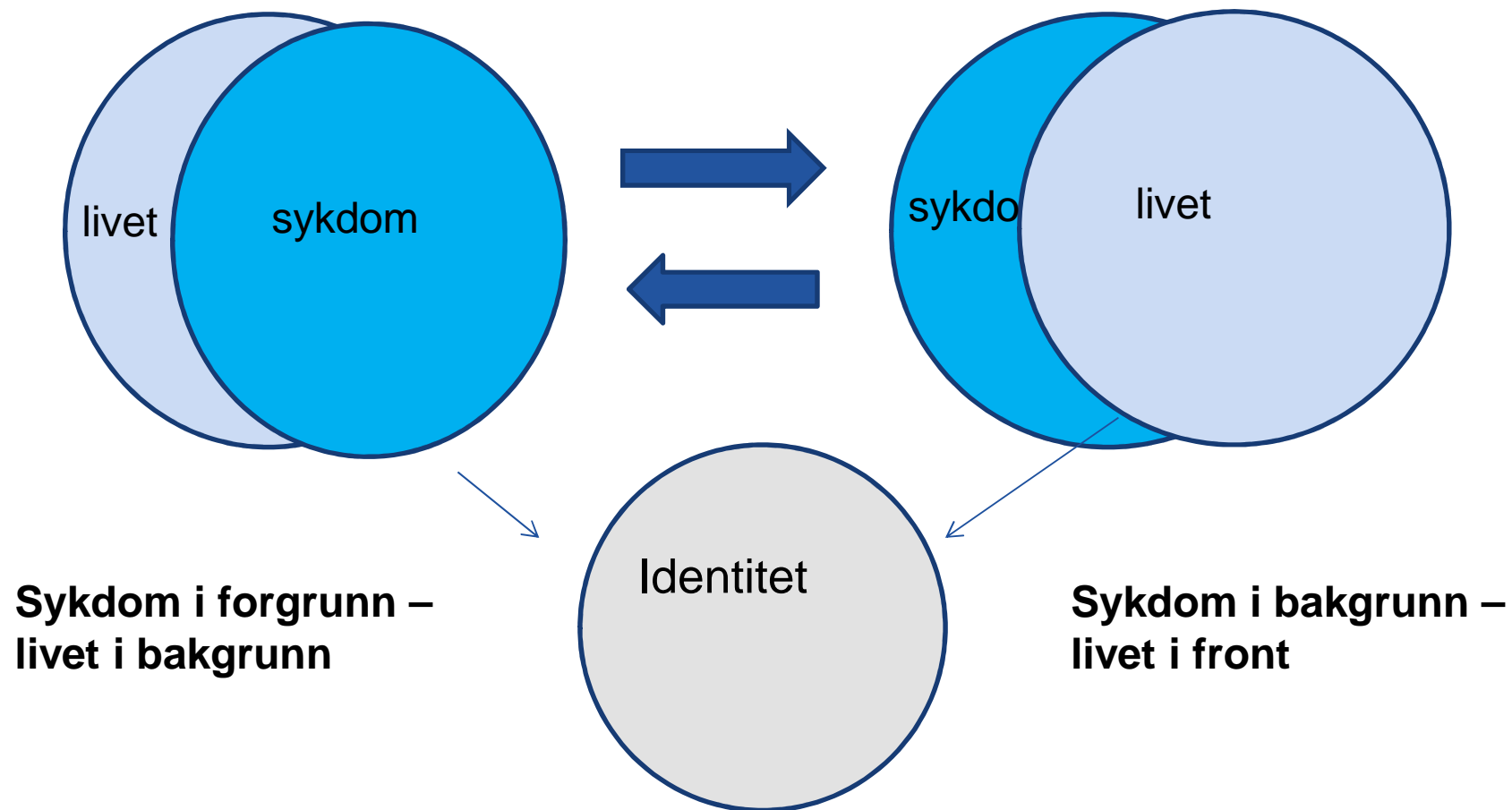
Inflammasjon

Beskyttelsesfaktorer

- Godt nettverk, støtte i familie og venner
- Friskeidentitet og kilder til positive følelser
- Mestringstro
- Hensiktsmessig sykdomsforståelse
- Psykologisk fleksibilitet
- Aksept og medfølelse

Sykdom i bakgrunnen – livet i front

Å trene mental styrke – hvor i helsevesenet?

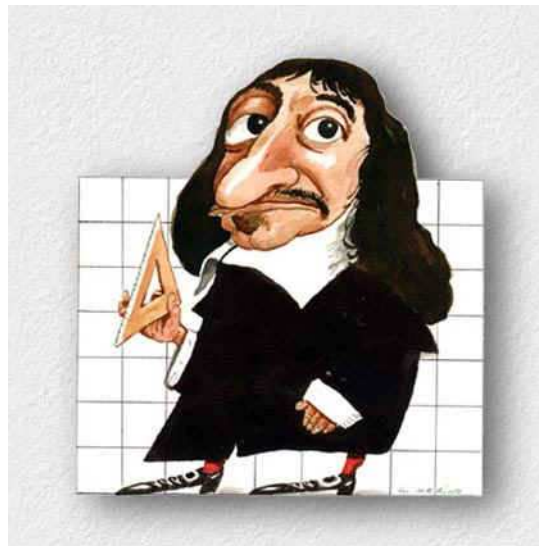
FYSISK

ELLER

PSYKISK

KROPP

SJEL

Diakonhjemmet
Sykehus

Tilpasning til kronisk sykdom for helsevesenet

- Kommunisere på måter som fremmer verdighet og motivasjon
- Lytte til pasientens indre dialog
- Gi sykdomsinformasjon til innvortes bruk
- Involvere pasientens familie – den egentlige førstelinjen
- Selvhjelpsverktøy – en støttespiller til seg selv

Å lytte til de lure tankene

*Der ligger jeg tidlig om morgenen og er så stiv i kroppen at jeg ikke kan røre meg. Ofte tenker jeg; hva har vel jeg på treningen å gjøre, jeg som knapt får armene ned fra hodet. Men jeg må stå opp til livet mitt, opp til fysioterapeuten tre ganger i uken for å bremse forfallet – **det er de tankene jeg må høre på, hvis ikke blir jeg liggende.** Så det er bare å begynne å lirke seg ut av senga, **ikke kjenne etter hvor dritvondt det gjør eller begynne å lure på om jeg egentlig orker.** Det tar en times tid før jeg er opp og i gang. Hver dag».*